

Juryrapport Kruyskampprijs 2024

De jury van de Kruyskampprijs bestond dit jaar uit Berthold van Maris, Nina Geerdink, Roland de Bonth en Ton van der Wouden; zij is drie keer fysiek bij elkaar geweest.

Een tekst toegankelijk maken voor een lezer, dat is in essentie de taak waarvoor elke editeur zich gesteld ziet. Verschillende beweegredenen spelen bij de uitgave ervan een rol. Is de tekst publiekelijk beschikbaar, taalkundig begrijpelijk, historisch interessant, cultureel waardevol en inhoudelijk boeiend?

De oproep op *Neerlandistiek* en aan uitgeverijen om kandidaten in te sturen voor de Kruyskampprijs 2024 voor de beste editie die de afgelopen zes jaar het licht zag, leverde een groot aantal reacties op, een bewijs dat het uitgeven van teksten nog altijd de moeite waard gevonden wordt en voorziet in een behoefte. Graag wil de jury alle inzenders dan ook hartelijk danken voor het kandideren van edities voor de prijs. Een speciaal woord van waardering gaat uit naar Uitgeverij Verloren, die jaar in jaar uit onvermoeibaar talrijke fraai vormgegeven edities van historische teksten in haar fonds opneemt.

De jury van de Kruyskampprijs had de dankbare - en zoals dat heet lastige - taak om kennis te nemen van een grote verscheidenheid aan tekstedities. De uitgegeven teksten kwamen uit verschillende periodes: de oudste dateerden uit de middeleeuwen, de jongste uit de twintigste eeuw; zij bestreken een scala aan genres: reisverhalen, dagboeken, brieven; zij legden wisselend nadruk op verschillende onderdelen van de editietechniek: inleiding, voetnoten, woordverklaringen, hertaling naast oorspronkelijke tekst; zij kenden verschillende manieren van uitgeven: in boekvorm en digitaal; zij verschilden in omvang: van dunne paperbacks tot fraai ingebonden banden en zij richtten zich tot uiteenlopende doelgroepen: algemene lezers en wetenschappers.

In de ogen van de jury bevat een goede teksteditie in elk geval een uitgebreide inleiding waarbij de keuze voor een uitgave van juist deze tekst wordt toegelicht en in de historische context wordt geplaatst. Een verantwoording van de wijze waarop de tekst is uitgegeven mag daarbij vanzelfsprekend niet ontbreken. Daarbij maakt het niet uit of een tekst diplomatisch of kritisch is uitgegeven. Een belangrijk criterium is ook dat er sprake moet zijn van één samenhangend geheel. Concreet betekent dit dat er voor bloemlezingen geen plaats was. Ook teksten die *uitsluitend* in ver- of hertaling zijn verschenen, zijn buiten beschouwing gelaten.

Op grond van deze criteria heeft de jury uit alle inzendingen een shortlist opgesteld waarop tien titels prijkten. Na rijp beraad is besloten de Kruyskampprijs 2024 toe te kennen aan prof.dr. Amand Berteloot voor zijn digitale uitgave van de Karelroman *Ogier van Denemerken*, die integraal raadpleegbaar is op de website van het Huygens Instituut. Berteloot heeft op een moderne wijze invulling gegeven aan de term editie. Vele jaren heeft hij besteed aan de bestudering van de achtergronden van de tekst en van het handschrift, aan de uitgave van deze met Middelnederlands doorspekte Duitse bewerking van een verdwenen Middelnederlandse tekst en vooral ook aan de reconstructie van de maar liefst 23734 regels tellende Middelnederlandse tekst die daar vermoedelijk aan ten grondslag lag.

Het resultaat van dit monumentale werk is in 2021 beschikbaar gekomen. De omvang van de tekst, de vorm van de editie en het beoogde lezerspubliek maakten dat een papieren uitgave niet voor de hand lag. Een online uitgave van de tekst bood uitkomst en mogelijkheden die een fysieke editie niet zou kunnen bieden. Zo kon de editie in vier parallelle versies worden weergegeven: een facsimile, een transcriptie, een geannoteerde Middelnederlandse reconstructie en een vertaling daarvan in modern Duits.

Om deze redenen is Berteloots uitgave van Ogier van Denemerken dan ook een terechte winnaar van de Kruyskampprijs 2024.